

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада Університету
державної фіскальної служби
України
від « 31 » 10 2019 № 9

ВВЕДЕНО

наказ в дію Університету
державної фіскальної служби
України
від « 31 » 10 2019 № 1792

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО СИСТЕМУ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТІ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

1. Загальні положення

1.1. Положення про систему забезпечення якості вищої освіти в Університеті державної фіскальної служби України (далі – Університет) розроблено відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (стаття 16. Система забезпечення якості вищої освіти), Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти, в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 року № 347 (далі – Ліцензійні умови), Концепції інноваційного розвитку Університету державної фіскальної служби України на період до 2020 р., Статуту Університету.

1.2. Положення ґрунтується на основних засадах «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти (Єреван, 2015) і Національному стандарті України «Системи управління якістю» ДСТУ ISO 9001:2015.

1.3. Колегіальним органом управління Університету, який визначає систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти є Вчена рада.

2. Основні терміни та їх визначення

1) акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет: відповідності стандарту вищої освіти; спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання; досягнення заявлених у програмі результатів навчання;

2) вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у

закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти;

3) забезпечення якості вищої освіти (англ. Quality Assurance in Higher Education) – підтримка якості вищої освіти (як системи, процесу, результату) на рівні, що відповідає встановленим нормам та стандартам, узгодженим державним, суспільним й особистим інтересам і вимогам, постійно аналізується та безперервно вдосконалюється;

4) здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

5) кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту;

6) компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

7) ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів вищої освіти;

8) освітня діяльність – діяльність закладів вищої освіти, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб;

9) освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх

вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

10) результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти;

11) система якості вищої освіти – сукупність організаційних структур, відповідальності, процедур, процесів та ресурсів, що забезпечують загальне управління якістю вищої освіти;

12) спеціалізація – складова спеціальності, що визначається закладами вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти;

13) спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка;

14) якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти;

15) якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу в закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

3. Характеристика системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Університеті

3.1. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Університеті є складником системи забезпечення якості вищої освіти в Україні і містить дві підсистеми: забезпечення та моніторингу якості вищої освіти і освітньої діяльності Університету.

3.2. Підсистема забезпечення та моніторингу якості вищої освіти націлена на оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти шляхом поступового переходу до прозорих методик оцінювання та застосування багатобальних оцінювальних шкал, диференційованих підходів до оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

3.3. В Університеті функціонує модель контрольно-оцінювальної системи, що базується на таких структурних елементах: навчальні параметри (теоретичні елементи навчального матеріалу; практичні уміння і навички; самостійна та наукова робота); шкала та критерії оцінювання; інтервальна шкала переходу до оцінок ЄКТС; форми поточного та підсумкового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти тощо.

4. Рівні забезпечення якості в Університеті

Система якості вищої освіти Університету забезпечується на трьох рівнях:

рівень оперативного управління діяльністю (управління якістю), націлений на виконання вимог до якості надання освітніх послуг, що містить маркетинг, освітній процес (доуніверситетська освіта, відбір вступників, навчально-методична, навчальна, навчально-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти, профорієнтаційна та виховна робота), освіту впродовж життя; процеси управління ресурсами, науково-дослідну роботу викладачів; підготовку та підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу; планово-фінансову діяльність; матеріально-технічне та інформаційне забезпечення; забезпечення безпеки життєдіяльності;

рівень управління системою якості (внутрішнє забезпечення якості), націлений на підтвердження впевненості зовнішніх та внутрішніх споживачів у тому, що відповідні вимоги до якості будуть виконані.

Він представлений процесами діяльності:

кафедр, за безпосереднього керівництва завідувача (начальника) кафедри щодо забезпечення виконання науково-педагогічними працівниками вимог та встановлених нормативів для якісної організації освітньої діяльності; моніторингу поточних, проміжних результатів навчання здобувачів вищої освіти; забезпеченні підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;

груп забезпечення спеціальності, за безпосередньої участі гаранта освітньої програми щодо встановлення та оцінювання рівня досягнення складових професійної компетентності здобувачів вищої освіти, досягнутих на певному етапі їх навчання (семестр, рівень вищої освіти – бакалаврський, магістерський, освітньо-науковий);

навчально-наукових інститутів/Факультету (директор ННІ/начальник Факультету, заступники директорів/заступник начальника Факультету, вчені ради ННІ/Факультету), що передбачає покращення якості вищої освіти за спеціальностями, контроль рівня її досягнення за освітніми програмами на усіх рівнях вищої освіти; періодичну організацію, за участі учасників освітнього процесу (здобувачів, гарантів освітніх програм, науково-педагогічних працівників), моніторингу освітніх програм, навчальних планів, на предмет їх відповідності нагальним вимогам ринку праці, потребам здобувачів вищої освіти;

рівень стратегічного управління (постійне покращення і контроль якості), орієнтований на підвищення ефективності та результативності управління. Він представлений процесами діяльності ректорату, Науково-методичної та Вченої рад Університету, Навчально-наукового центру організації освітнього процесу, що здійснюють процедури і заходи, які підтверджують, що усі вимоги до якості вищої освіти будуть виконані і полягають у:

плануванні якості вищої освіти (формування стратегії, політики, цілей та вимог до якості вищої освіти);

нормативному визначенні (або закріпленні) процедур внутрішнього забезпечення якості в Університеті;

здійсненні моніторингу та ініціювання внесення змін до освітніх програм, навчальних планів ННІ/Факультетом;

розгляді Навчально-науковим центром організації освітнього процесу змін до освітніх програм, внесених ННІ/ Факультетом, схваленні Науково-методичною радою Університеті та затвердженні Вченою радою УДФСУ;

щорічному оцінюванні здобувачами вищої освіти науково-педагогічних працівників Університету через проведення анкетування «Викладач очима студентів/курсантів в Університеті державної фіскальної служби України» та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному вебсайті;

забезпеченні підвищення кваліфікації наукових і науково-педагогічних працівників;

забезпеченні наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;

забезпеченні функціонування та постійного удосконалення інформаційної системи Університету АСУ «Управління університетом» для ефективного управління освітнім процесом;

забезпеченні ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників Університету та здобувачів вищої освіти;

внутрішній перевірці якості через контроль залишкових знань, зведений семестровий контроль (з метою виявлення якісної та абсолютної успішності).

5. Принципи та процедури забезпечення якості

5.1. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Університеті базується на таких принципах:

відповідності європейським і національним стандартам якості вищої освіти;

автономії закладу вищої освіти, який відповідає за забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;

глибокого і повного делегування повноважень на усіх рівнях управління Університетом, що передбачає відповідальність керівників за роботу системи;

усвідомлення усіма співробітниками Університету відповідальності за якість вищої освіти, що надається;

процесного підходу до управління;

здійснення моніторингу якості;

постійного підвищення якості;

постійного навчання персоналу;

залучення усіх зацікавлених сторін до процесу якості вищої освіти. До зацікавлених сторін Університет відносить:

а) органи, що здійснюють управління у сфері вищої освіти (Міністерство освіти і науки України, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти; Акредитаційна комісія МОН України тощо);

б) роботодавців (Державну фіскальну службу України, Державну аудиторську службу України, територіальні управління юстиції, Національну поліцію України, ПАТ КБ «Приватбанк», постачальників комп'ютерних послуг та інтернет-провайдерів тощо);

в) постачальників вступників (заклади загальної середньої освіти, ПТНЗ, коледжі, технікуми, інші заклади вищої освіти);

г) випускників освітніх програм;

д) персонал Університету (науковий, науково-педагогічний, педагогічний та ін.);

е) здобувачів вищої освіти та їх батьків;

ж) органи студентського та громадського самоврядування у сфері вищої освіти і науки тощо;

відкритості інформації на всіх етапах забезпечення якості.

5.2. Система передбачає здійснення таких процедур і заходів:

визначення стратегічних цілей удосконалення системи внутрішнього забезпечення якості;

затвердження, моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм;

виконання програми «Кадри»;

забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти;

розвиток інформаційних систем з метою підвищення ефективності управління освітнім процесом;

забезпечення публічності інформації про діяльність Університету на сайті Університету, своєчасне її оновлення;

забезпечення перевірки на наявність академічного плагіату в наукових працях, друкованих навчально-методичних виданнях (підручниках, навчальних посібниках) науково-педагогічних працівників, наукових та кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти.

6. Моніторинг освітніх програм

6.1. Механізм розробки та затвердження освітніх програм регулюється нормативними документами Університету.

6.2. Моніторинг освітніх програм, навчальних планів не рідше одного разу на рік здійснює ННІ/Факультет на основі проведеного моніторингу (опитування стейкхолдерів: роботодавців, випускників, здобувачів вищої освіти), який ініціює внесення до них змін, а Навчально-науковий центр організації освітнього процесу – розглядає зміни до освітніх програм, внесені за результатами їх моніторингу та перегляду ННІ/Факультетом, та спільно з ННІ/Факультетом пропонує їх на схвалення Навчально-методичною радою Університету та затвердження Вченою радою Університету.

6.3. Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, формуються у результаті отримання зворотного зв'язку із науково-педагогічними працівниками, студентами, випускниками і роботодавцями, внаслідок прогнозування розвитку галузі та потреб суспільства.

6.4. Показниками якості при перегляді освітніх програм виступають: рівень оновлюваності освітніх програм, рівень участі роботодавців у розробці та внесенні змін, долучаючи письмові відгуки, рецензії, інші документи, що підтверджують оцінку роботодавцями рівня сформованих компетентностей випускника, задоволеності здобувачів вищої освіти (випускників) щодо дисциплін освітньої програми професійного циклу, найактивніша співпраця з потенційними роботодавцями щодо прийняття на практику та можливе подальше працевлаштування випускників, участь у міжнародних програмах підготовки.

6.5. Гаранти ОПП зобов'язані здійснювати постійний моніторинг відповідності інформаційного, методичного та матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу за ОПП на відповідність вимогам Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та акредитаційним вимогам та щорічно станом на 01 вересня звітувати перед Вченою радою ННІ/Факультету про результати проведеного моніторингу.

7. Оцінювання здобувачів вищої освіти

7.1. Оцінювання якості знань здобувачів вищої освіти в Університеті здійснюється відповідно до «Положення про порядок оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Університеті державної фіскальної служби України».

7.2. Критерії оцінювання є обов'язковою складовою робочої програми дисципліни. На початку семестру науково-педагогічний працівник, який викладає теоретичну частину дисципліни, повинен ознайомити здобувачів вищої освіти зі змістом, структурою, формою екзаменаційної (залікової) роботи

та прикладами завдань попередніх років, а також із системою і критеріями її оцінювання.

7.3. Результати поточного та семестрового оцінювання здобувачів вищої освіти обов'язково вносяться до АСУ «Автоматизоване управління університетом», обговорюються на засіданні Вченої ради та регулярно оприлюднюються на офіційному веб-сайті Університету.

7.4. Відповідальними за впровадження та виконання виступають ННІ/Факультет, навчальний відділ, студентський ректорат, перший проректор з навчально-методичної та виховної роботи, Науково-методична рада, відділ забезпечення якості вищої освіти.

8. Забезпечення якості викладацького складу

8.1. Процедура відбору та призначення на посаду науково-педагогічних працівників регулюється «Положенням про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників Університету державної фіскальної служби України».

8.2. Науково-педагогічні та наукові працівники, які входять до груп забезпечення спеціальності, повинні мати кваліфікацію відповідно до спеціальності, стаж науково-педагогічної діяльності понад 2 роки та рівень наукової та професійної активності, який засвідчується виконанням 4-7 результатів, перелічених у п. 30 Ліцензійних умов. Науково-педагогічні працівники, які здійснюють освітній процес і не входять до груп забезпечення спеціальності (п. 28 Ліцензійних умов), повинні мати стаж науково-педагогічної діяльності понад 2 роки та рівень наукової та професійної активності, який засвідчується виконанням 4 результатів, перелічених у п. 30 Ліцензійних умов.

8.3. Основним документом планування та обліку роботи науково-педагогічних працівників Університету є індивідуальний план роботи науково-педагогічного працівника. В індивідуальному плані зазначають всі види робіт,

що посеместрово плануються на навчальний рік та за якими науково-педагогічний працівник звітує щодо виконання із заповненням відповідної графі шляхом внесення номеру протоколу засідання кафедри, де обговорювалось питання виконання конкретного показника. Основними видами робіт є навчальна, методична, наукова, організаційна, профорієнтаційна та виховна. Індивідуальні плани розглядаються на засіданні кафедри й затверджуються завідувачем кафедри. Індивідуальний план завідувача кафедри затверджує директор ННІ/начальник Факультету.

8.4. Щорічно наприкінці навчального року на засіданні кафедри обговорюється виконання науково-педагогічними працівниками індивідуальних планів. Науково-педагогічний працівник зобов'язаний скласти письмовий звіт, який заслуховується на засіданні кафедри. Завідувач кафедри робить висновок про виконання науково-педагогічним працівником індивідуального плану роботи. Висновок затверджується на засіданні кафедри. За підсумками результатів науково-педагогічного працівника визначається його персональний рейтинг.

9. Моніторинг якості освітньої діяльності в Університеті

9.1. Поточний контроль результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється впродовж семестру з метою оцінювання складових їх професійної компетентності під час усіх видів аудиторних занять та самостійної роботи з вивчення навчальної дисципліни.

9.2. Поточні результати навчальних досягнень здобувачів вищої освіти фіксуються в електронному журналі викладача і доступні для перегляду та аналізу завідувачу кафедри, дирекції ННІ/адміністрації Факультету та адміністрації Університету, здобувачам та їхнім батькам.

9.3. За підсумками результатів навчання здобувача визначається його персональний рейтинг. Загальний семестровий рейтинг здобувача вищої освіти формується за даними АСУ «Управління університетом» і використовується

інституціями Університету для прийняття рішень щодо: можливості переведення на навчання за рахунок бюджетних коштів, видачі диплому державного зразка з відзнакою, надання академічних стипендій, преміювання тощо.

9.4. Підсумковий контроль результатів навчання здобувачів на бакалаврському рівні вищої освіти здійснюється у формі комплексного (випускного) екзамену з розв'язанням типових професійних завдань, у тому числі і з використанням тестових технологій в автоматизованому режимі.

9.5. Для окремих спеціальностей бакалаврського рівня вищої освіти (відповідно до стандарту вищої освіти з певної спеціальності) та усіх спеціальностей магістерського рівня підсумковий контроль результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється, як правило, у формі виконання та захисту випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (дипломного проєкту).

10. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників

10.1. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників здійснюється відповідно до Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 24.01.2013 №48 та Положення про підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних та педагогічних працівників Університету державної фіскальної служби України, введеного в дію наказом від 05.12.2016 № 1535.

10.2. Метою підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних і педагогічних працівників Університету є вдосконалення професійної підготовки шляхом поглиблення, розширення й оновлення професійних компетентностей.

10.3. Науково-педагогічні і педагогічні працівники Університету проходять підвищення кваліфікації в Україні і за кордоном.

10.4. Університет забезпечує підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних і педагогічних працівників не рідше одного разу на п'ять років із збереженням середньої заробітної плати. Підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників і педагогічних працівників організовується та проводиться згідно з п'ятирічним планом-графіком, який затверджується першим проректором з навчально-методичної та виховної роботи.

10.5. Підвищення кваліфікації та стажування враховується при обранні на посади науково-педагогічних працівників.

10.6. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників щодо організації та володіння технологіями дистанційного навчання проводиться Навчально-науковим центром інноваційних освітніх технологій та регіонального навчання Університету державної фіскальної служби України.

11. Стратегічні цілі удосконалення системи внутрішнього забезпечення якості

Відповідно до місії Університету основними стратегічними цілями системи внутрішнього забезпечення якості є:

11.1. гарантування розроблення якісних освітніх програм відповідно до вітчизняних та міжнародних освітніх стандартів, націлених на підготовку фахівців з вагомими компетентностями, із урахуванням різноманітних освітніх потреб здобувачів та споживачів вищої освіти;

11.2. забезпечення якості освітньої діяльності Університету шляхом дотримання встановлених норм та процедур і за підтримки усіх учасників освітньої діяльності;

11.3. оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності в Університеті, що передбачає постійний

перегляд внутрішніх стандартів освітньої діяльності Університету, розроблення стратегії функціонування внутрішнього забезпечення якості вищої освіти для підтримки її відповідно до вимог сертифікації систем якості вищої освіти в Україні та на міжнародному рівні;

11.4. здійснення постійного моніторингу змісту вищої освіти через періодичний перегляд освітніх програм, навчальних планів, програм навчальних дисциплін на предмет їх відповідності нагальним вимогам ринку праці, потребам здобувачів вищої освіти тощо;

11.5. спостереження за реалізацією освітнього процесу та наукової діяльності в Університеті проводиться шляхом діагностики рівня сформованості професійної спрямованості майбутніх фахівців за спеціальностями, аналізу динаміки навчальних досягнень студентів, моніторингу якості поточних контрольних заходів, а також аналізу залучення студентів до науково-дослідної роботи та її результативності, запобігання академічного плагіату у текстових роботах здобувачів вищої освіти та наукових, навчально-методичних працях працівників, здійснення академічної мобільності суб'єктів освітнього процесу;

11.6. здійснення моніторингу технологій навчання через визначення ступеня відповідності методів, засобів, форм навчання сучасним науково-педагогічним підходам та сучасній освітній парадигмі вітчизняної вищої освіти, кращій світовій практиці; аналіз критеріїв оцінювання та ефективності засобів контролю навчальних досягнень студентів;

11.7. моніторинг ресурсного потенціалу Університету: аналіз відповідності матеріально-технічних, навчально-методичних, інформаційних ресурсів цілям заявлених освітніх програм; інфраструктури Університету потребам і вимогам суб'єктів освітнього процесу; встановлення ефективності функціонування інформаційної системи Університету;

11.8. регулярний моніторинг управління ресурсами та процесами в Університеті: визначення ефективності управління освітнім процесом у цілому та окремих його складників;

11.9. спостереження за станом соціально-психологічного середовища Університету: діагностика морально-психологічного клімату в колективах структурних підрозділів та студентському середовищі; встановлення рівня адаптації здобувачів нового набору до умов освітнього середовища; аналіз заходів щодо позитивного іміджу Університету;

11.10. контроль рівня прозорості освітньої діяльності та оприлюднення інформації щодо її результатів: аналіз інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації, результати оцінювання якості вищої освіти здобувачів та їх регулярне оприлюднення на сайті Університету.